

SAKSFRAMLEGG

<i>Saksnr</i>	<i>Utvalg</i>	<i>Møtedato</i>
	Kommunestyret	

Saksbehandler: Bente Kristiansen**Et demensvennlig samfunn**

Vedlegg:

1 Samarbeidsavtale om et mer demensvennlig samfunn

Sakens bakgrunn og innhold:

Den lokale demensforeningen i Bjugn tok tidligere i år initiativ til et felles møte med nasjonalforeningen for folkehelsen og kommunene Bjugn og Ørland. Frode Moe som er leder i Trøndelagsavdelingen, besøkte oss den 25.april på Brekstad. Her orienterte han om samarbeidsavtalen som kan bidra til at vi blir kan bli et demensvennlig samfunn. Dette er i henhold til den nasjonale [Demensplan 2020](#)

Kort om Nasjonalforeningen for folkehelsen og samarbeidsavtale med kommunene

Nasjonalforeningen for folkehelsen er en frivillig organisasjon som jobber med demens og hjerte- og karsykdommer ved lokalt arbeid, politisk påvirkning og støtte til forskning.

Etter TV-aksjonen 2013 har foreningen arbeidet med å utvikle tiltak som kan ha en betydning for mennesker med hjerte-karsykdom og mennesker med demens. Over en femårsperiode, fram til 2018, skal pengene fra innsamlingsaksjonen brukes til å støtte forskning på demens, lokale og landsomfattende tiltak som bidrar både til informasjon og bedre livskvalitet for personer med demens og deres pårørende. Pengene går også til å støtte kampanjen for et mer demensvennlig samfunn.

Over 80 kommuner har allerede inngått en samarbeidsavtale med Nasjonalforeningen for folkehelsen for å oppnå et mer demensvennlig samfunn¹. En rekke kommuner er i prosess med å vurdere og behandle en deltakelse i denne kampanjen.

Formålet med avtalen

Målet er

- å skape et samfunn som tar vare på og integrerer personer med demens i fellesskapet
- å legge til rette for at Bjugn kommune skal arbeide for å bli mer demensvennlig, slik at mennesker med demens kan møte forståelse, respekt og støtte, ha mulighet til å være inkludert og delta i nødvendige hverdagsaktiviteter, som å handle, bruke offentlig transport, delta i kulturaktiviteter og lignende.

¹ Se link: <http://nasjonalforeningen.no/tilbud/disse-kommunene-er-med/>

Kampanjen retter seg ikke til innholdet i de kommunale helse- og velferdstjenestene, men til alle som kan bidra til en bedre hverdag for personer med demens. Kampanjen går ut på å spre kunnskap blant ansatte i ulike yrkesgrupper som for eksempel i butikker, banker, apotek, transport, osv. om hva demens er og hvordan gi god service til personer med demens. På den måten kan det bidra til at det blir lettere for personer med demens å utføre vanlige hverdagsaktiviteter.

Moss kommune var blant de første kommunene som tok imot oppfordringen og satte seg klare mål for et mer demensvennlig samfunn. Et av tiltakene har vært å samarbeide med det største kjøpesenteret i byen om skolering og bevisstgjøring av de ansatte der.

Om utbredelsen av demens

Over 77 000 mennesker i Norge har demens og over halvparten bor i sine egne hjem. Mange med demens opplever isolasjon og ensomhet, fordi samfunnet rundt ikke er tilstrekkelig tilrettelagt. De vil ha muligheter til å være mer aktive og selvhjulpne med ganske enkle tiltak i nærmiljøet. I årene som kommer vil stadig flere få demens, og det er behov for å skape et mer demensvennlig samfunn.

Beregnet antall tilfeller av demens i befolkningen i Bjugn fremover

I Nasjonal demensplan er det påpekt at forekomsten av demens øker i takt med alderen. I økonomiplan for perioden 2018-2021 står følgende statistikk:

135 flere personer over 67 år om 4 år
234 flere personer over 67 år om 10 år

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
67-79 år	638	674	700	715	746	750	751	765	761	758
80-89 år	200	200	215	216	225	240	262	284	291	312
90 år eller eldre	51	53	52	56	53	55	53	52	52	53
Total	889	927	967	987	1 024	1 045	1 066	1 101	1 104	1 123

Kommunens hukommelsesteam kartlegger tilfeller av demens.

Følgende deltar:

Marie Vansvik, vernepleier dr. Sauers vei 24

Elin Eriksen Rødsjø, fagleder dr. Sauers vei 24

Trine Ekrem, hjelpepleier hjemmesykepleien

Maria Wahl-Olsen Harøy, fagleder hjemmesykepleien

I årsmelding for 2017 står følgende:

- Pr 1.1.2018 har demensteamet vært involvert i saker til 40 personer.
- 15 nye fra 2016, avsluttet 15.
- Vi har hatt 98 pasientkontakter i 2016, mot 81 året før.

Kommuneoverlege Harmen Dijkstra har sett på forekomst av demens i Bjugn. I perioden mai 2017- mai 2018 fant man **58 mennesker med diagnosen**.

Nasjonalforeningen for folkehelsen skal sørge for at det blir utarbeidet og produsert relevant undervisningsmateriell og distribuere det til kommunen. Kurs- og undervisningsmateriell er gratis for kommuner som har avtale. Nasjonalforeningen for folkehelsen bistår kommunen med mediestrategi og mediearbeid i arbeidet for et mer demensvennlig samfunn. Nasjonalforeningen for folkehelsen bistår kommunen med profileringsmateriell, kommunikasjonstiltak og mobilisering i arbeidet med demensvennlig samfunn. Nasjonalforeningen for folkehelsen har ansvaret for å lage en nasjonal kampanjeplan. Nasjonalforeningen for folkehelsen bidrar med kunnskap og informasjon om demens, om kommunikasjon med personer med demens og om hvordan ulike yrkesgrupper og andre kan bidra.

Bjugn kommune forplikter seg til formålet med avtalen, som er å bidra til at mennesker med demens opplever å være inkludert og involvert i lokalmiljøet, og ha mulighet til å delta i nødvendige hverdagsaktiviteter.

Arbeidsgruppe lokalt: Kommunen skal etablere en arbeidsgruppe som får ansvaret for å utarbeide lokale planer for tiltak, med utgangspunkt i lokale behov og undervisningsmateriell som kommunen får tilsendt fra Nasjonalforeningen for folkehelsen. Kommunen skal sørge for brukermedvirkning, og om mulig involvere lokal Demensforening i arbeidet. Det vil bidra til å gi planene større legitimitet, og sørge for at fokuset rettes mot områder som er viktige for de det gjelder lokalt. Andre anbefalte deltagere i arbeidsgruppen er representanter for handelsstanden, transportnæringen, kommunenes helse og omsorgstjeneste m.fl.

Arbeidsgruppen skal kartlegge nøkkelorganisasjoner og næringer i lokalsamfunnet som er av betydning for hverdagslivet til personer med demens, slik at disse kan inkluderes i opplæringen. Kommunen og arbeidsgruppen skal gjøre den lokale innsatsen kjent, blant annet ved å holde Nasjonalforeningen for folkehelsen informert om arbeidet, slik at begge parter kan bidra til å synliggjøre resultatene. Kommunen tilpasser nasjonale kampanjer til lokale forhold i den utstrekning det passer med lokale satsningsområder og planer.

Vi viser forøvrig til vedlagte avtaleutkast.

Vurdering:

Demens rammer mange, i alle aldre. Det er også en sykdom som er økende med økende levealder i befolkningen.

Som nevnt i gjeldende økonomiplan, vil Bjugn kommune stå overfor en betydelig vekst i antall eldre fremover. Prognosene tyder på at økningen vil bli størst fra 2025 og utover. Samtidig er det viktig å huske at stadig flere unge eldre blir rammet av sykdommen.

Dette må hensyntas i fremtidig samfunns- og tjenesteutvikling i kommunen. Det vil da bl.a. være viktig å tilrettelegge for god egenmestring og at innbyggere kan bo lengst mulig hjemme.

Økt kunnskap om og bevissthet rundt sykdommen i befolkningen kan gjøre hverdagen lettere for personer med demens og deres pårørende. Det kan bli lettere å oppleve seg integrert og å kunne ta del i samfunnet på en måte som kan redusere belastning for både personer med demens og deres pårørende.

Samarbeid mellom de offentlige omsorgstjenestene, familie, frivillighet og øvrige lokalsamfunn er viktig fremover. Lokalt næringsliv er en sentral samarbeidspartner i dette, og det er svært positivt at en lokal bedrift tar et slikt initiativ.

Dette vurderes også som et tiltak som har klare koblinger til regjeringens strategi om et aldersvennlig samfunn, og satsningen fra Nasjonalforeningen vurderes svært viktig i et folkehelseperspektiv.

Rådmannen mener at det vil være naturlig at man ser på muligheten for et samarbeid mellom kommunene Bjugn og Ørland i forbindelse med dette. Dette er også et ønske fra den lokale demensforeningen. Hukommelsesteamet i Bjugn gjør en flott innsats for denne brukergruppen. Det

vil være naturlig å velge representanter fra denne gruppen til en felles arbeidsgruppe med Ørlands representanter. Arbeidsgruppen vil få ansvar for iverksettelse av opplæring, samt oppfølging av de som vil bidra til at kommunene blir et mer demensvennlig samfunn. Teamet kan suppleres ved behov. Rådmannen vurderer at dette lar seg gjennomføre innenfor dagens økonomiske rammer.

Saken er lagt frem for hovedutvalget for helse og oppvekst og eldrerådet i kommunen.

Folkehelsevurdering:

Arbeidet med å få til et mer demensvennlig samfunn vil være i tråd med nasjonale føringer og Demensplan 2020. Kampanjen retter seg ikke til innholdet i de kommunale helse- og velferdstjenestene, men til alle som kan bidra til en bedre hverdag for personer med demens.

Oppsummering:

- Bjugn og Ørland kommune har hatt et felles møte med nasjonalforeningen for folkehelsen etter initiativ fra den lokale demensforeningen.
- Nasjonalforeningen for folkehelsen er en frivillig organisasjon som bl.a. jobber med demens ved lokalt arbeid, politisk påvirkning og støtte til forskning, samt lokale og landsomfattende tiltak. Foreningen har utarbeidet en samarbeidsavtale som har som mål å bidra til et mer demensvennlig samfunn og å skape et samfunn som tar vare på og integrerer personer med demens i fellesskapet. Avtalen gir kommunene tilgang til ferdig undervisningsmateriell som kan benyttes til ulike aktører i lokalsamfunnet. Over 80 kommuner rundt om i landet har allerede inngått en tilsvarende avtale.

Avtalen forplikter kommunen til å etablere en lokal arbeidsgruppe, som skal kartlegge nøkkelorganisasjoner og næringer i lokalsamfunnet som er av betydning for hverdagslivet til personer med demens. Arbeidsgruppen skal sørge for opplæring til disse aktørene, og sørge for god brukermedvirkning i prosessen.

Vedlegg:

Utkast til avtale

Rådmannens innstilling:

- Fremlagte avtale mellom Nasjonalforeningen for folkehelsen og Bjugn kommune, godkjennes. Avtalen signeres av ordfører.
- Rådmannen sørger for å velge representanter som skal delta i en lokal arbeidsgruppe sammen Ørland kommune og som får i oppdrag å følge opp avtalen.